

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 39

Fylke: Sogn og Fjordane.

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Horninval.

Emne: Høgtidemat og familiefestar.

Bygdelag: Nordstranda.

Oppskr. av: Rasmuss Haveloken.

Gard: Navelsaker.

(adresse): Horninval

G.nr. 9 Br.nr. 5.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

A Fødselen.

- 1 Det var skikk at grannekone kom med mat - seug'amat til barnseugkona.
- 2 Dei kom enkeltvis - og berre ein gong.
- 6 Dei skulle ha med sjornegraut til barnseugkona, det kallast seug'amat.
- 8 Grauten måtte helst vere i ein ambar, seug'amat ambaren, eller og i eit

høveleg stort svarva brefat.

10 Ei tenestegjente eller ei dotter kunne vere med kona og bere noko, som sjornegrautfeitt til å slå over grauten attåt.

12 Seudingsfolket vart traktert med kakemat og heimebrygg eller kaffi.

For 200 år sia gjekk ei kone frå framigard ut til furefjerding med seug'amat ambar, men wegen var ufjelg, og ho glatt utfor i Gropa, ambaren og grauten vart øydelagd - og kona slo seg ihel - segn. Etter furefjerding kom nøy mann i 1867. Kona der kom med barn. Der var 3 barn etter fyrste mannen, dei 3 barna stod om seuga til mora, då bestemora kom med seug'amat, og dei vilde gjerne få smake. Men den nye mannen jagde dei frå seugja, og sette seg sjølv attåt, og åt av seug'amat, Ordet er at han Elias var mindre bra mann.

16. Ved 1910 vart seug'amat ei kingle, med ein mugg sjokolade attåt.

No ved 1950 er det vorte til ei blautkake.

B. Fødselsdag.

24 Heimunvart fødsdaga haldeu, ei heimalaga kringla, og gáver til den som fyller året. og eit kaffisláberas.

20 Dápselskapet kallast barnsól.

C Konfirmasjon.

30. Min Konfirmasjon var i 1893, Det var som ein vanleg søndag.

Berre at det var nye klode med krage og slips og hatt, og nye sko.

Ný salmebok var det og den dagen. Til Konfirmasjon g. enn g. eutene i besteklode, med nasjonaldrakt, dei som hadde det. Ved 1950 tok g. eutene til á gá med kirtu kjólar.

III. Bryllaup.

38. Bryllaupta til borgumid kaker, lefse, sveler, waffelkaker, gombu og púðring og so atkát heimabrygg og kaffi.

Bryllauptsdaga om morgun: lefser, waffelkaker og fernu fisk med ól til.

Til middag ved heimkoma frá kirkja. Fernu k. ób med síð til - og ól.

2de dagen: Rjórngraut til middag. Om morgun 2de dagen var g. eutene frá grannegardum komne med nýsilu mjólku - mjólkeg. euter. So fernu dei vere med og dansu ei stund.

43 Til bryllups hadde ein med púðring. Her kallast det bryllaupts korg.

4 korga var lagt: lefser, sveler, waffelkaker, wankringler, 2 skillingkaker, ein gombetalern, eit púðringfat, og opp på ei stor bryllaupts kake, med namn og árstal opp på. Korga var ei heil bor, so far eller ein av ass gútanu fernu bere henne, men mor máttu levere korga til vertinna i bryllaupts garden, med same leveri ho og bryllauptsstetta. Ei útskora smörstetta fyllt med godt smör. Ved heimreisa la vertinna átt i korga moko av bryllaupts matu, og so fernu ein med átt smörstetta.

47. 7. ág. 1892 stod eit 4 dagers bryllaup i Ofudal, der var eg med.

48 No varer bryllauptet berre ein dag heime, eller so vert det halde på eit hóttell, eller i bjúu.

50 For og eutni g. ev g. eutene skulu gáver, pengar eller presangar.

E Gravöl, når ein var død og skulle jordast.

52. Norastelekta vark beidd.

53. Gravølet varde 2 dagar.

Kjotmidtdag jordferdsdagen, fiskemiddag 2de dagen.

54. Måltida var halvne ved laugebord i sørghuset.

58. Gjestene-konene hadde med kvar si fjell smørstekt, Til jordferdsdagen hadde dei i sørghuset laga heimebrjgg.

65. Gjestene samlast i heimen jordferdsdagen, til frokost, kakemat, fersk fisk og kaffi.

Etter jordferda midtdag i heimen, fersk kjøt med fruktdebert.

66. Litt heimebrjgg.

67. No er det tildels jordferdsmiddag på hotell.

69. Dødsfalla tok dei til å avverkere i blada ved 1925.

I. Nye festar.

70. 17de mai som helgedag frå 1890. det året g. enn dei tog frå Grøddes til Fannemel, song, spelar Ola tromma, og spela fele. Håkon Kvejen tala for dagen på Fannemelkåsen.

Bestfar skaut eit skot ved midtdag den 17de frå 1885

Sia 1890 har dei gått tog kvart åri bygd.

71. Morsdagen er det kake eller kringle, og ymse gaver til Mor. Kake og kringle heilt heimelaga - so eit lite kaffeslaperas.

75. Morsdagen 18de søndag i februar, og farsdagen, kjend frå blada.

2/3/1954.